

Sygn. akt VI Pa 68/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

Sędziowie: SO Renata Bukowiecka-Kleczej

SO Monika Miller-Młyńska

Protokolant: Agata Furga

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 roku w Szczecinie

sprawy **z powództwa** B. K.

przeciwko Gimnazjum nr (...)w S.

o zapłatę odprawy emerytalnej

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę B. K. od wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim IV Wydziału Pracy z dnia 5 kwietnia 2013 roku sygn. akt IV P 268/12

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego Gimnazjum nr (...)w S.na rzecz powódki B. K.kwotę 9657 (dziewięciu tysięcy sześciuset pięćdziesięciu siedmiu) złotych 60 (sześćdziesięciu) groszy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2012 r. oraz kwotę 900 (dziewięciuset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 480 (czterystu osiemdziesięciu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

Powódka B. K.wniosła pozew przeciwko Gimnazjum nr (...) w S.o zapłatę kwoty 9658 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2012 r. tytułem odprawy emerytalnej. Podała, że w związku z przyznaniem emerytury i ustaniem stosunku pracy należy jej się odprawa emerytalna na podstawie art. 20 ust 1 Karty Nauczyciela w wysokości potrójnego wynagrodzenia, które liczone jak ekwiwalent za urlop wynosiło 3218,20 zł.

Pozwane Gimnazjum wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego z uwagi na przywrócenie powódki do pracy.

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy w Stargardzie Szczecińskim oddalił powództwo i zasądził od powódki B. K.na rzecz pozwanego Gimnazjum nr (...)w S.kwotę 900 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Powódka B. K. zatrudniona była w Gimnazjum nr (...) im. (...) w S. jako nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie w wymiarze pełnego etatu 18/18 i otrzymywała wynagrodzenie, które liczone jak ekwiwalent za urlop wynosiło 3 218,20 zł.

Pozwany wypowiedział powódce umowę o pracę w trybie art. 20 ust 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela. Powódka zaprzestała pracy 31 sierpnia 2010 roku.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 6 listopada 2011 roku przyznano powódce prawo do emerytury od dnia 1 maja 2011 roku.

Powódka B. K. złożyła odwołanie od wypowiedzenia stosunku pracy i wyrokiem z dnia 25 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie VI P 116/12 przywrócił ją do pracy w pozwanym Gimnazjum.

W ocenie Sądu I instancji powództwo okazało się niezasadne.

Zdaniem Sadu Rejonowego, powódka miała rację wskazując, że w związku z ustaniem stosunku pracy i otrzymaniem świadczenia emerytalnego należała jej się odprawa emerytalna w wysokości potrójnego wynagrodzenia tj. 9658 zł, niemniej powyższa odprawa należała się powódce tylko do dnia 25 lutego 2013 r. albowiem w tym dniu Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie VI P 116/12 prawomocnym wyrokiem przywrócił ją do pracy w pozwanym Gimnazjum.

W ocenie Sądu I instancji analiza przepisu art. 87 ust.1 Karty Nauczyciela prowadzi do wniosku, że pracownikowi, który pozostaje w stosunku pracy odprawa emerytalna nie przysługuje. Zgodnie z przepisem art. 87 ust. 1 „nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, jeżeli nie uzyskał z tego tytułu odprawy przewidzianej w art. 28, przysuguje się odprawę w wysokości dwumiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy...”.

Sąd Rejonowy wskazał, że jedną z najważniejszych przesłanek do wypłaty odprawy emerytalnej jest fakt ustania stosunku pracy. Co istotne, nie chodzi tu o fakt w znaczeniu zdarzenia przeszłego jako rzeczywistego stanu w którym pracownik nie świadczy pracy a pracodawca mu nie płaci. Wypłata odprawy emerytalnej musi wiązać się z ustaniem stosunku pracy permanentnym i definitywnym, którego efektem jest to, że pracownika z pracodawcą nie łączy stosunek pracy. Sąd Rejonowy wskazał, iż pozwany nie wypowiedział skutecznie umowy o pracę o czym świadczy wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 lutego 2013 roku w sprawie VI P 116/12. Dominujący jest pogląd, iż wyrok ten (o przywróceniu do pracy) powoduje restytucję stosunku pracy ex nunc z chwilą spełnienia przesłanek z art. 48, tj. gdy pracownik w ciągu 7 dni stawi się do pracy, a w niniejszej sprawie tak się stało. Tym samym, Sąd I instancji uznał, że orzekał w sytuacji, w której powódka pozostawała w stosunku pracy z pozwanym (co prawda w wyniku restytucji, niemniej stosunek pracy trwał). Brak zatem było podstaw do orzeczenia wobec pozwanego obowiązku zapłaty odprawy emerytalnej. Taką możliwość daje bowiem dopiero ustanie stosunku pracy.

Orzeczenie w części dotyczącej kosztów zastępstwa procesowego zapadło w oparciu o art.98 § 1 k.p.c. w związku z art. 12 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku w dniu 10 maja 2013 roku wywiodła powódka. B. K. zaskarżyła wyrok w całości zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w szczególności art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela w zw. z art. 45 § 1 kp w zw. z art. 51§ 1 kp poprzez przyjęcie, iż powódce, która podjęła pracę w wyniku przywrócenie na skutek wyroku z dnia 25 lutego 2013 roku odprawa emerytalna nie przysługuje pomimo przyznania jej prawa do emerytury od dnia 1maja 2011 roku tj. po dniu, w którym łączący strony stosunek pracy ustał na skutek wypowiedzenia dokonanego przez pozwanego.

W związku z powyższym powódka wniosła o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 9 657,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2012 roku oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu za postępowanie przed Sądem obu instancji.

Uzasadniając apelację powódka wskazała, że błędny jest pogląd przyjęty przez Sąd pierwszej instancji, iż podjęcie przez powódkę pracy w wyniku przywrócenia do pracy na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 lutego 2013 r., prowadzące do restytucji stosunku pracy, pozbawia ją prawa odprawy emerytalnej nabytego w czasie, gdy ów stosunek pracy uległ skutecznemu rozwiązaniu. Zgodnie z przyjętym w doktrynie i orzecznictwie poglądem, orzeczenie o przywróceniu do pracy nie unieważnia bezprawnego oświadczenia pracodawcy, lecz restytuuje stosunek pracy ex nunc tj. od dnia, w którym ziścił się ustawowy warunek w postaci zgłoszenia przez pracownika gotowości podjęcia pracy.

Powódka podniosła, iż przepis art. 51 1 k.p., stanowi, iż pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, wlicza się do okresu zatrudnienia okres pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie. Okresu pozostawania bez pracy, za który nie przyznano wynagrodzenia, nie uważa się za przerwę w zatrudnieniu, pociągająca za sobą utratę uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego zatrudnienia. Literalne brzmienie w/w przepisu wskazuje, iż okres, w którym pracownik pozostawał bez pracy, za który przyznano mu wynagrodzenie, nie jest okresem zatrudnienia, jest jedynie okresem wliczanym do okresu zatrudnienia. Natomiast okres pozostawania bez pracy, za który nie przyznano wynagrodzenia, również nie jest okresem zatrudnienia, a jedynie nie uważa się go za przerwę w zatrudnieniu, pociągająca za sobą utratę uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego zatrudnienia. Tym samym – w ocenie powódki - restytucja stosunku pracy w okolicznościach podjęcia pracy na skutek przywrócenia mająca skutek ex nunc, wywiera swoje skutki od dnia, w którym ziściły się wszystkie warunki ustawowe, zaś granice skutków prawnych dla okresu; od chwili rozwiązania stosunku pracy do momentu restytucji określone są przez normy prawne dające się wyinterpretować z postanowień art. 51 §1 k.p.

Skarżąca podniosła, iż celem postanowień art. 51§ 1 kp. jest realizacja funkcji ochronnych prawa pracy, sprowadzających się w tym wypadku, do minimalizowania, po stronie pracownika ujemnych skutków, bezprawnego działania pracodawcy, w sferze jego uprawnień pracowniczych. W tym zakresie powódka przytoczyła uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 roku, sygn. I PK 265/10, LEX nr 602244, zgodnie z którym pojęcie „okres pozostawania bez pracy”, o którym mowa w art. 51 §1 k.p., należy rozumieć jako okres nieświadczenia pracy u pracodawcy, który dokonał wypowiedzenia niezgodnie z prawem. Okres ten nie jest okresem zatrudnienia ani okresem uznawanym za okres zatrudnienia, lecz jedynie okresem podlegającym wliczeniu do okresu zatrudnienia. W związku z tym pracownik przywrócony do pracy orzeczeniem sądu nie pozostaje w tym okresie w stosunku pracy. Dlatego za okres pozostawania bez pracy pracownikowi przywróconemu do pracy orzeczeniem sądu, który podjął pracę u dotychczasowego pracodawcy, nie przysługuje np. prawo do urlopu wypoczynkowego.

Podsumowując powódka wskazała, że orzeczenie o przywróceniu do pracy restytuuje stosunek pracy na przyszłość, tj. doprowadza ono do powstania stosunku pracy, jaki istniał przed zakwestionowanym rozwiązaniem umowy o pracę, nie unieważnia ono natomiast bezprawnego oświadczenia pracodawcy z mocą wsteczną od momentu, w jakim oświadczenie to zostało złożone. Mając powyższe na względzie zdaniem strony skarżącej, restytucja stosunku pracy nie może, jak to przyjął Sąd pierwszej instancji, niweczyć nabycia praw powódki, powstałych skutecznie i wymagalnych w czasie, w którym stosunek pracy uległ rozwiązaniu. Zatem powódka nabywając prawo do odprawy emerytalnej i nie utraciła tego prawa w dniu wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się zasadna, skutkując zmianą zaskarżonego orzeczenia w kierunku przez nią postulowanym.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przeprowadzonego przez Sąd meriti, a Sąd II instancji działa nie tylko jako odwoławczy sąd, lecz także merytoryczny. Orzeczenie tego Sądu musi się zatem opierać na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych z tym, że może to polegać na odpowiednio jasnym stwierdzeniu, że sąd odwoławczy przyjmuje ustalenia i poglądy prawne sądu I instancji jako własne (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 770/97). Możliwe jest to jednakże tylko w sytuacji, gdy ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd orzekający w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie budzą wątpliwości pod względem ich prawidłowości, ale również zupełności.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku, ustalona w oparciu o ocenę zgromadzonych dowodów nie budzi wątpliwości. Sąd II instancji akceptuje stanowisko Sądu meriti w tym przedmiocie i przyjmuje za własne. Ustalenia te okazały się jednak niewystarczające dla merytorycznej oceny zasadności żądania powódki oraz wywiedzionej przez nią skargi apelacyjnej.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uzupełnił je i ustalił, że w okresie od 1 września 1984 r. do 31 sierpnia 2010 r. powódka B. K. była zatrudniona w Gimnazjum Nr (...) w S. na stanowisku nauczyciela dyplomowanego na podstawie mianowania (niesporne, a nadto dowód: świadectwo pracy – k. 5, z przesłuchania powódki – k. 27v.-28). Od dnia 1 maja 2011 r. powódce została przyznana emerytura, którą pobiera do chwili obecnej (dowód: decyzja o przyznaniu emerytury – k. 8-9, akta emerytalne). Na skutek wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 lutego 2013 r. powódka została przywrócona do pracy w pozwanym Gimnazjum. B. K. podjęła pracę w dniu 1 marca 2013 r. i wykonuje ją do chwili obecnej (niesporne).

W ocenie Sądu Okręgowego, rację ma skarżąca twierdząc, że rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia przepisów, na skutek czego doszło do wydania wadliwego orzeczenia. W tym zakresie podkreślenia wymaga, iż podstawę materialnoprawną zgłoszonego przez B. K. roszczenia stanowił art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674, ze zm., dalej: k.n.). Zgodnie z tym przepisem nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat, przysługującej odprawę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Jak słusznie wskazuje się w judykaturze odprawa emerytalna ma charakter świadczenia socjalnego związanego z przejściem pracownika na emeryturę lub rentę inwalidzką. Przejście na emeryturę lub rentę polega natomiast na zmianie statusu prawnego pracownika, wyrażającej się w tym, że traci on ten status i staje się emerytem lub rencistą, a przy tym jest to następstwem ustania jego stosunku pracy pozostającego w związku z przejściem na rentę lub emeryturę (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2000 r., I PKN 700/99, OSNP 2001/15/486).

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, stosunek pracy powódki ustał w dniu 31 sierpnia 2010 r., na skutek wypowiedzenia dokonane przez pracodawcę – Gimnazjum Nr (...) im. (...) w S. – w trybie art. 20 ust. 1 pkt 2 k.n. B. K. odwołała się od tego wypowiedzenia i prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 lutego 2013 r., została przywrócona do pracy. W okresie od 1 września 2010 r. do dnia 25 lutego 2013 r. powódka nie pozostawała więc w stosunku pracy z pozwanym Gimnazjum. Na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 października 2011 r., zmieniającego w tym zakresie decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, B. K. od dnia 1 maja 2011 r. zostało przyznane prawo do emerytury nauczycielskiej.

W świetle powyższego zadaniem Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, determinującego prawidłowe jej rozstrzygnięcie, było ustalenie czy nabycie przez powódkę prawa do emerytury w okresie pomiędzy ustaniem stosunku pracy a jego restytucją na podstawie wyroku Sądu Okręgowego przywracającego ją do pracy, uprawniało B. K. do otrzymania odprawy emerytalnej na podstawie art. 87 ust. 2 k.n. Sąd Okręgowy doszedł w tym przedmiocie do odmiennym wniosków od Sądu Rejonowego.

Przede wszystkim nie zasługiwało na uwzględnienie stanowisko Sądu I instancji, zgodnie z którym pozwany nie wypowiedział powódce skutecznie umowy o pracę, o czym świadczyć miał wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z

dnia 25 lutego 2013 r. Wskazać w tym zakresie należy, iż oświadczenie woli pracodawcy o wypowiedzeniu stosunku pracy, nawet jeżeli jest wadliwe, wywołuje skutki prawne w postaci ustania stosunku pracy. Pracownikowi przysługuje możliwość jego zakwestionowania na drodze sądowej, jednakże orzeczenie o przywróceniu do pracy nie unieważnia bezprawnego oświadczenia pracodawcy z mocą wsteczną od momentu, w jakim oświadczenie to zostało złożone (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 r., I PK 272/10, LEX nr 1001283, z dnia 10 marca 2010 r., II PK 265/09, LEX nr 602244).

Reasumując – w przedmiotowej sprawie doszło do skutecznego, aczkolwiek bezprawnego, złożenia przez pracodawcę oświadczenia woli o wypowiedzeniu powódce umowy o pracę. W konsekwencji jej stosunek pracy z pozwanym Gimnazjum ustał w dniu 31 sierpnia 2010 r. Na mocy wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 lutego 2013 r. powódka została przywrócona do pracy. Dla oceny zasadności dochodzonego roszczenia koniecznym było ustalenie jakie skutki w sferze stosunku pracy powódki wywołało powyższe orzeczenie.

W tym zakresie odwołać się należy do utrwalonego i powszechnie akceptowanego stanowiska Sądu Najwyższego, zgodnie z którym orzeczenie o przywróceniu do pracy na poprzednich warunkach ma charakter mieszany, konstytutywno-deklaratoryjny. Konstytutywny charakter tego orzeczenia wyraża się w tym, że doprowadza ono do powstania stosunku pracy, który istniał przed zakwestionowaniem rozwiązaniem umowy o pracę, deklaratorywny zaś, że zobowiązuje zakład pracy do zatrudnienia pracownika (vide uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z dnia 28 maja 1976 r., V PZP 12/75, OSNC 1976/9/18). Innymi słowy orzeczenie o przywróceniu do pracy restytuuje stosunek pracy na przyszłość (ex nunc), tj. doprowadza ono do powstania stosunku pracy, który istniał przed zakwestionowaniem rozwiązaniem umowy o pracę. Rozstrzygnięcie takie – jakkolwiek dotyczące uprzednio istniejącego stosunku pracy, który został bezprawnie lub niezasadnie wypowiedziany – nie ma mocy wstecznej (ex tunc) od daty złożenia oświadczenia w tym przedmiocie, nie powoduje również unieważnienia oświadczenia pracodawcy.

Z powyższego wynika, że okres pomiędzy ustaniem stosunku pracy na skutek wypowiedzenia (ewentualnie rozwiązania) a jego restytuowaniem na podstawie wyroku przywracającego do pracy, nie jest okresem zatrudnienia ani okresem uznawanym za okres zatrudnienia, w związku z tym pracownik przywrócony do pracy orzeczeniem Sądu nie pozostaje w tym okresie w stosunku pracy (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II PK 265/09, LEX nr 602244). Innymi słowy orzeczenie o przywróceniu do pracy nie wprowadza fikcji prawnej, że pracownik przywrócony do pracy w okresie pozostawania bez pracy pozostawał w stosunku pracy (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2007 r., I PK 261/06, LEX nr 509048).

Powyższą sytuację, a więc ustanie stosunku pracy na podstawie wypowiedzenia, a następnie jego ponowne nawiązanie na podstawie wyroku przywracającego do pracy, można porównać do rozwiązania umowy o pracę na podstawie porozumienia stron oraz jego ponownego nawiązania, do czego wszak strony mają pełne prawo. W takiej sytuacji nie budzi wątpliwości okoliczność, że okres pomiędzy rozwiązaniem a ponownym nawiązaniem stosunku pracy przez te same podmioty, nie jest okresem kiedy ten stosunek pomiędzy nimi trwa. Sąd Okręgowy nie znajduje logicznych ani aksjologicznych powodów, dla których należałoby różnicować dwa ww. opisane stany faktyczne, w których następuje ustanie, a następnie nawiązanie stosunku pracy.

Przenosząc przedstawione rozważania w realia przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż stosunek pracy powódki ustał w dniu 31 sierpnia 2010 r. W dniu 1 maja 2011 r. uzyskała ona prawo do emerytury nauczycielskiej, zaś wyrok przywracający ją do pracy w pozwanym Gimnazjum zapadł dopiero w dniu 25 lutego 2013 r.. Korelacja czasowa tych zdarzeń prowadzi do jasnych i niebudzących wątpliwości wniosków, iż uzyskanie przez powódkę uprawnień emerytalnych nastąpiło w okresie, gdy nie pozostawała ona w stosunku pracy z pozwanym. Wbrew zapatrywaniu Sądu Rejonowego zgłoszone przez nią roszczenie o zapłatę odprawy emerytalnej nie było więc przedwcześnie.

W świetle treści art. 87 k.n. w dalszej kolejności rozważania wymagało czy ustanie stosunku pracy z powódką nastąpiło „w związku” z uzyskaniem przez nią uprawnień emerytalnych, w rozumieniu tego przepisu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że odprawa emerytalna w związku z przejściem na emeryturę przysługuje pracownikowi niezależnie od przyczyn, które legły u podstaw rozwiązania stosunku pracy. Przejście na emeryturę nie musi być jedyną, wyłączną i bezpośrednią przyczyną rozwiązania stosunku pracy (vide wyrok z dnia 28 lipca 1999 r., I PKN 174/99, OSNP 2000/21/786), co więcej – wymagany związek pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury może mieć nie tylko charakter przyczynowy, czasowy, ale również funkcjonalny (vide wyrok z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 11/03, OSNCP 1994/12/234). W przedmiotowym stanie faktycznym po ustaniu stosunku pracy powódka wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie jej emerytury, co nastąpiło na mocy wyroku sądowego z dnia 7 października 2011 r. (przy czym zgodnie z jego treścią powódce zostało przyznane prawo do emerytury od dnia 1 maja 2011 r.). Wyraźny związek czasowy pomiędzy tymi zdarzeniami czyni zasadnym stwierdzenie, iż wystąpienie z wnioskiem o przyznanie emerytury i uzyskanie tego świadczenia przez powódkę stanowiło skutek ustania jej stosunku pracy z pozwanym Gimnazjum. Istotną jest okoliczność, że w okresie pozostawania bez pracy powódka nie podjęła innego zatrudnienia, co prowadziłoby do przerwania związku przyczynowego pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Skutku takiego nie wywołał natomiast fakt pobierania przez powódkę, po ustaniu zatrudnienia, zasiłku dla bezrobotnych. Jak wskazuje się bowiem w orzecznictwie okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych jest niejako pochodną ostatniego okresu pozostawania w ubezpieczeniu społecznym wobec czego należy go traktować tak samo jak okres zatrudnienia (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 129/10, OSNP 2012/3-4/44).

W konsekwencji Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż wytoczone przez B. K. powództwo nie było przedwczesne. Powódka była uprawniona do otrzymania odprawy emerytalnej na podstawie art. 87 ust. 2 k.n. Prawo do emerytury uzyskała ona bowiem w związku z ustaniem stosunku pracy z pozwanym Gimnazjum. Fakt jej późniejszego przywrócenia do pracy ze skutkiem *ex nunc*, nie miał i nie mógł mieć wpływu na ocenę zasadności zgłoszonego przez nią roszczenia. Orzeczenie Sądu Rejonowego oddalające powództwo, wydane zostało z naruszeniem przepisów prawa materialnego, a przeprowadzona kontrola instancyjna skutkowałą jego zmianą, stosownie do art. 386 § 1 k.p.c.

Na marginesie zaznaczyć również należy, iż rację ma skarżąca, która w toku rozprawy apelacyjnej podniosła, że jej pokrzywdzenie wyrokiem Sądu Rejonowego wynika również z faktu, że została zobowiązana do zwrotu pozwanemu pracodawcy poniesionych przez niego w toku postępowania kosztów procesu w wysokości 900 zł. Jak wynika z treści pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia w ocenie Sądu Rejonowego podstawą oddalenia żądania była tylko i wyłącznie jego przedwczesność, stwierdzona z uwagi na przywracający powódkę do pracy wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie. Sąd I instancji winien mieć na uwadze, że wyrok ten zapadł w dniu 25 lutego 2013 r., zaś powództwo zostało wytoczone w dniu 15 listopada 2012 r. Idąc więc tokiem rozumowania Sądu *meriti* w dacie złożenia pozwu roszczenie powódki było zasadne. Zdezaktualizowało się natomiast w toku procesu na skutek orzeczenia Sądu Okręgowego. Powyższe bez wątpienia powinno zostać zakwalifikowane jako „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c., usprawiedliwiający odstąpienie od obciążania powódki kosztami procesu. W wyniku odmiennego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego powódka została niejako podwójnie pokrzywdzona bezprawnym działaniem pozwanego pracodawcy – po raz pierwszy kiedy wypowiedziano jej stosunek pracy, a po raz drugi kiedy na skutek wyroku Sądu Okręgowego orzekającego ową bezprawność, została obciążona przez Sąd Rejonowy kosztami procesu w niniejszym postępowaniu.

Rozstrzygnięcie o odsetkach oparto o treść art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 91c ust. 1 k.n. Powódka domagała się zasądzenia odsetek od dnia 27 października 2012 r., a jej roszczenie w tym zakresie okazało się w pełni uzasadnione. Wskazać bowiem należy, iż uprawnienie do otrzymania odprawy emerytalnej stało się wymagalne w dniu wydania przez Sąd Okręgowy wyroku, na mocy którego powódce zostało przyznane prawo do emerytury, tj. 7 października 2011 r. (co prawda na jego podstawie B. K. uzyskała prawo do świadczenia emerytalnego od dnia 1 maja 2011 r., jednak zdaniem Sądu pracodawca nie może ponosić odpowiedzialności za wadliwe postępowanie organu rentowego). Pismem z dnia 18 października 2012 r., doręczonym w dniu 19 października 2012 r., działając zgodnie z art. 455 k.c., powódka wezwała pracodawcę do dobrowolnej zapłaty odprawy wyznaczając mu w tym celu siedmiodniowy termin, który upłynął bezskutecznie w dniu 26 października 2012 r. (k. 10). Od dnia następnego, tj. 27 października 2012 r., pracodawca pozostawał w zwłoce co uzasadniało dochodzone roszczenie odsetkowe.

Skutkiem zmiany orzeczenia co do meritum była także zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu poniesionych przez strony w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki poniesione przez nią koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 ww. rozporządzenia.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;
2. Po upływie terminu do wniesienia wniosków o uzasadnienie zwrócić akta Sądowi Rejonowemu.